

AHMET COŞAR, (11.11.1986 -1.7.1989)

1924 yılında Çumra ilçesinin Akören Kasabası'nda doğmuştur. Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ni 1945 yılında bitirdikten sonra, 1948 Eylül'ünde Vezirköprü Hâkim Yardımcısı olarak mesleğe başlayan Coşar, daha sonra sırasıyla; Seydişehir Cumhuriyet Savcı Yardımcılığı ile Konya Sulh Hâkimliği ve Konya Asliye Hukuk Hâkimliği görevlerinde bulunmuştur.

18 Eylül 1967 günü Yargıtay üyeliğine seçilen ve çeşitli meslek dergileri ile günlük gazetelerde güncel konulu yazılan yayımlanan Ahmet Coşar, Birinci Hukuk Dairesi üyesi iken, Yargıtay Büyük Genel Kurulu tarafından aynı, Dairenin Başkanlığına 14.9.1979 günü ilk kez, 22.9.1983 gününde de ikinci kez seçilmiştir.

Yargıtay Büyük Genel Kurulu tarafından 11.11.1986 günü Yargıtay Birinci Başkanlığına seçilen Ahmet Coşar, bu görevinden 1.7.1989 tarihinde yasal yaş sınırının nedeniyle emekliye ayrılmıştır.

**TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ'NİN SAYIN BAŞKANI,
CUMHURBAŞKANLIĞI KONSEYİ'NİN SAYGIDEĞER ÜYELERİ,
YÜKSEK YARGI ORGANLARININ SAYIN BAŞKANLARI,
SAYIN BAKANLAR,
TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİNİN SAYIN BAŞKANI,
DEĞERLİ KONUKLAR,
SEVGİLİ ARKADAŞLARIM,
BASININ VE TRT.'NİN SEÇKİN TEMSİLCİLERİ.**

Önceleri güzel bir gelenek olarak sürdürülmekle iken, 1973 yılından bu yana yasallaşan ve böylece daha önemli bir gün durumuna gelen yeni bir yargı yılını daha iyi dilekler ve güzel umutlarla açıyorum.

Yargı için gerçekten anlamı büyük olan bu mutlu günümüzü yüksek huzurları ile onurlandıran ve bizleri sevindiren Saygıdeğer Konuklarımızı ve Sevgili Meslektaşlarımızı Yüce Yargıtay adına en derin saygılarımla selâmlıyor ve 1987 -1988 Yargı Yılı'nın Ülkemize, Ulusumuza ve Devletimize hayırlı olmasını, yeni güzellikler ve ufuklar getirmesini diliyorum.

Yine kurumların, kalıcı; o kurumlara hizmet veren insanların geçici olduğunun bilinci içerisinde; Türk Yargısına nice yıllar sabır özveri ve yürekle hizmet veren ve böylece kurumlarının yücelmesine katkıda bulunan, ama hep gölgede kalan vefat etmiş yargıç ve Cumhuriyet savcılarına, savunma mesleğine emek ve gönül vermiş avukat meslektaşlarıma, yargının diğer görevlilerine Ulu Tanrı'dan rahmet diliyor, emekli olan değerli arkadaşlarımıza geçmişteki onurlu ve özverili hizmetlerinden dolayı şükranlarımı ve bundan sonrası için de sağlık, esenlik ve mutluluk dileklerimi sunuyor, hepsini sevgi ve saygı ile selâmlıyorum.

İNSAN VE HUKUK

Hepimiz biliriz; tarih insan ile başlamaz, ama tarihe insan ile gireriz. Çünkü; tarihi kendi bilgi birikimi, kendi bilinci, kendi aklı, istemi ve sağduyusu ile değiştirip yönlendiren ve yine belirttiğimiz ortam ve yetenekleri ile önceden sezilmeyen ve

denetlenemeyen kendi dışındaki güçlerin tarih üzerindeki etkisini azaltan insanın kendisidir.

İnsanın başta gelen niteliği, onu tüm canlılardan ayıran ve tüm eylemlerinin maddi temelini oluşturan uğraşısı; **"Yaşamı için gerekli olan bütün gereksinimlerinin üretimi"**dir.

Hukuk ise; varlığına insanoğlu tarafından hemen her toplumda ve çağda gereksinim duyulan ve o nedenle yine insan tarafından yaratılan, geliştirilen ve giderek kurumlaştırılan bir toplumsal olgu, bir insani ve tarihsel uğraşın ürünüdür.

Kuşkusuz hukuk diye isimlendirdiğimiz ve altını önemle çizdiğimiz bu toplumsal ve tarihsel ürün, insanlık tarihinin hiç bir evresinde yer ve zaman yönünden bir ve tek olmamıştır.

Nasıl ki; tarihte tanıdığımız bütün uygarlıklar, zaman içerisinde birbirlerinden çıkararak ve birbirlerini yadsiyarak tam bir diyalektik akış ve karşılıklı etkileşme sonucu gelişmiş ise; hukuk da ilkel toplumdaki günümüz toplumuna kadar, doğal hukuk ilkesinden çağdaş hukuk anlayışına değin aynı biçimde değişmiş ve gelişmiştir.

Öyleki; toplum ve toplumsal yapı değişip geliştikçe, toplumun ve onu oluşturan bireylerin gereksinimleri arttıkça, egemen üretim biçimi ile ekonomik, siyasal ve toplumsal örgütlenme modeli yapısal değişikliğe uğradıkça, hatta kabuk değiştirdikçe, hukuk da değişmiş, özelliklerini yenilemek sureti * ile kendisini geliştirmiştir.

Ama, sözünü ettiğimiz bu değişim, gelişim ve yenileşme süreci içerisinde dahi hukuk her zaman, her toplumda ve her devlet anlayışı içerisinde evrensel nitelikteki temel içeriğini ve kapsamını korumuştur.

Gerek günümüzde, gerekse gelecekte ve her şey gibi evrimini, gelişmesini sürdüreceği olan hukukun değişmez niteliği ve kalıcı yapısının temel içeriği ise: **"evrensel, herkes için, bağımsız, tarafsız, eşitlikçi, özgürlükçü, âdil, haksızlığa karşı ve vazgeçilmez"** oluşudur.

İşte hukukun vurguladığımız bu özellikleri ve temel içeriği, bizi; çoğumuza soyut gibi görünse de gerçekte çok somut, çok işlevsel olan ve uygulandığı her topluma ve devlete saygınlık, işlerlik, devamlılık kazandıran, bireyler için yaşamsal bir güvence oluşturan **"adaletin gerekliliği"** ile **"hukukun üstünlüğü"** ilkesine götürmektedir.

Bu nedenle, artık günümüzde ve çağımızın devlet anlayışında egemen olan ve özde hukuk üstünlüğünden başka kural ve koşul tanımayan, temel hak ve özgürlükleri güvencesi altına alan, yasaların Anayasaya uygunluğunu, yönetimin hukuka bağlılığını ve yargı bağımsızlığı ile güvenilirliğini sağlayacak koşulların yerleşmesini amaçlayan bir hukuk devleti olgusu vardır ki; **övünerek ifade ediyoruz, bizler de Büyük ATATÜRK'ün kurduğu ve temel ilkelerini belirlediği bu nitelikteki bir devletin yurttaşlarıyız.**

Duraksamadan ve önemle vurgulamak gerekir ki; gerek ülkemizde, gerekse dünya genelinde, kazanılması için onca uğraş ve kayıp verilen ama yine de ulaşılan bu onurlu ve saygın çizgide zaman zaman aksamalar, önemli önemsiz sapmalar, sistemden ya da sistemin uygulanmasından doğan ve özde hukuk devleti ve hukukun üstünlüğü ilkesine aykırı olan ve özellikle ülkemiz yönünden Kemalist doğrular ile bağdaşmayan olumsuzluklar da yok demek mümkün değildir.

İşte Türk Yargısının bu önemli ve anlamlı gününde **"Yargıç bir pozitif hukuk"**

uygulayıcısıdır ve ancak kararlarında konuşur" biçimindeki benimsemediğimiz, dahası eskimiş bulduğumuz koşullanmanın dışına çıkarak yargıcın da bir aydın, bir yurtsever olduğunu; bu nitelikleri gereği hemen her konuda sorumluluk taşıdığını düşündük. Bu düşünce ile yargıcın yalnızca bir pozitif hukuk uygulayıcısı olmadığını, aksine ideal hukukun ve toplumun gerçekleri bulması konusunda düşünce üretmekle yükümlü bulunduğunun, özeleştiri yapmanın, bireye ve topluma çok şey kazandıracığının bilinci içerisinde Önemli gördüğümüz bazı konulardaki görüşlerimizi açıklamayı gerekli ve hatta toplumsal ve tarihsel bir görev bildik.

BATILILAŞMA OLGUSU

Büyük Önder ATATÜRK'ün bizlere hedef gösterdiği pek çok doğru arasında "Batılılaşmak" olgusu gerçekten çok önemli bir yer tutar.

ATATÜRK'ün "Batılılaşmak" ile amaçladığı ve bizlere gösterdiği hedefin ise; pek çoklarının sandığı gibi "bir batı taklitçiliği olmadığı" aksine "batılı gibi olmak, batılı gibi düşünüp batılı gibi davranmak" olduğu, özellikle O'nun hukukçuları olan bizlerin çok iyi bildiği bir olgudur.

Bu bağlamda, Ülkemizin Avrupa Topluluğu'na tam üyelik konusunda yaptığı başvuru, gerçekten **"batılı gibi olmak, batılı gibi düşünmek, batılı gibi davranmak"** konusunda ortaya konmuş çok önemli ve ciddi bir tavidir.

1958 yılında Roma'da tam üye statüsündeki altı Batı Avrupa Devleti arasında kurulan Avrupa Topluluğu, hiç kuşkusuz özellikle ikinci Dünya Savaşı sonrasında uluslararası başlayan bir bütünleşme ve dayanışma gereksiniminin ürünüdür. Zira; dünya ekonomi tarihinde çok özel ve değişik bir yer tutan çağımız, çok taraflı dış ticaretin geliştirilmesi, uluslararası ekonomik ilişkilerin zenginleştirilmesi konusunda çok yoğun, çok somut uğraş ve sonuçlara sahne olmuştur.

İlk kez 1959 yılında, ama daha çok duygusal düzeyde, anılan ortaklığa katılmak konusunda istek belirten ülkemiz; bu isteğini önce 25 Haziran 1963 tarihinde Brüksel'de imzalanan ortaklık andlaşması ile eyleme dönüştürmüş, ardından imzalanan Ankara Andlaşması, bu andlaşmanın katma protokolü ve ekleri, malî protokol ve 23 Kasım 1970'de imzalanan son senet ile somutlaştırmış ve böylece bugün gelinen önemli ve olumlu aşamanın köprülerini kurmuştur.

Dileğimiz; Cumhuriyet Hükümeti'nin bu önemli, gerekli ve Ulusumuz için gerçekten yararlı sonuçlar doğuracak olan adımının, Ülkemizin tam üyeliğe kabulü gibi başarılı bir noktaya ulaşması ve böylece Büyük ATATÜRK'ün Ulusumuza hedef gösterdiği Batı topluluğu içerisinde Türkiye'nin hak ettiği ve layık olduğu yeri almasıdır.

Şu kadar ki; Avrupa Topluluğu da dahil olmak üzere katıldığımız ve katılacağımız her türlü uluslararası ilişki içerisinde kendi ulusal değerlerimizi, politikamızı, laik yapımızı, ekonomik, toplumsal ve askerî programımızı uygulayabilme, eylem serbestliğimizi koruyabilme ve **Yüce ATATÜRK'ün "bağımsızlık benim karakterimdir"** biçiminde ifadesini bulan temel ilkesine her zaman ve her koşulda sadık kalabilmemiz gereğini de hiç bir zaman aklımızdan çıkartmamalıyız. Dileğimiz ve beklentimiz budur ve böyledir.

Bu kapsamda olumlu ve önemli bulduğumuz bir diğer husus da, **Cumhuriyet Hükümeti'nin Türk vatandaşına Avrupa İnsan Hakları Komisyonu'na başvurma hakkını tanıması ve bu yolu açmasıdır. Öyle inanıyoruz ki, açılan**

bu yol, Avrupa Topluluğu'na girmeyi sağlamak gibi özel bir amaçtan doğmamıştır. Bu yol, kalıcı ve işlevsel olacak, umulan ve amaçlanan yararı sağlayacaktır. .

DEMOKRASİ VE SİVİLLEŞME

Avrupa Topluluğu'na tam üyelik için yapılan başvuru öncesinde ve özellikle sonrasında Türkiye'nin gündeminde olan ve çözüm bekleyen pek çok sorun içerisinde belkide en önemlisi ve gerekli olanı; kuşkusuz demokrasimizin her yönü ile işlerlik kazanması, toplumun, yasaların ve yönetimin tam anlamı ile sivilleşmesidir.

Gerçekte demokrasi; hukuka dayalı sivil bir yönetim biçimi olup, özde ulaşma ve hoşgörü esasına dayanan ve yine değişik ve karşıt düşüncelerin özgürce ve barış içerisinde açıklanıp tartışılmasına imkân veren, bireylere hemen her konuda anlatım, siyasal ve toplumsal örgütlenme özgürlüğü ve bu özgürlükleri genişletme fırsatı tanıyan, halkın siyasete etkin biçimde katılabilmesinin yollarını açan, halkın kendisini kendi özgür iradesi ile yönettiği bir rejim ve bir devamlılık sürecidir.

Dahası demokrasi; hukukun ve yasaların öngördüğü bir çerçeve içerisinde herşeyin açıkça tartışılmasına, eleştirilmesine, öğrenilmesine, herkesin hemen her konudaki görüş ve düşüncelerini özgürce ortaya koyabilmesine olanak sağlayan bir yönetim tarzıdır.

Bu nitelikteki bir yönetim biçimi içerisinde gizlilik ve suskunluk yoktur. Aksine **"vatandaşların herşeyi bilmek ve herşeyi söylemek"** anayasal haklarıdır. O nedenle diyebiliriz ki; demokrasi, yönetenler ile yönetilenler arasında bir açıklığın ve iletişimin kurulmasını ve kesintisiz olarak sürdürülmesini gerektirir.

Bireyleri arasında, bireyleri ile yönetenleri arasında iletişim kuran, açıklığı her türlü kapalılığa yeğ tutan, suskunluğu konuşmaya dönüştüren, uzlaşmanın, hoşgörülü olmanın erdemlilik olduğunu kavrayan ve nereden gelip nereye gittiğini anlayan toplumlar, başarılı demokrasiler kurabilmekte ve demokrasilerini yaşatabilmektedirler.

Geride kalan günlerde Ülkemizde; yukarda en az koşullarına değindiğimiz anlamda demokrasinin kurulması, işlerlik kazanması ve sivilleşmesi konusunda çok önemli adımlar atılmış, hiç de azımsanmayacak güzel sonuçlar elde edilmiştir. Ama yine de kendimizi sorguya çekip bir özeleştiri yaptığımızda, amaçlanan, özlenilen ve ulusumuzun gerçekten hak edip layık olduğu demokratik bir çizgiye ulaşıldığından herhalde rahatça söz etmek kolay değildir.

Bu tespit ve gözlemimizi herhangi bir kişiyi veya kuruluşu eleştirmek anlamında veya o amaçta ifade etmiyoruz. Esasen önemli olan da bu değildir, önemli olan; eksiklikleri ve yanlışlıkları korkmadan, çekinmeden ortaya koymak, eksik ve yanlış olan şeyleri kabul etmek ve bunları düzeltip değiştirmektir.

Yaratıcı olmak, doğruları yakalayabilmek için, hukukun üstünlüğünden öte bir kural ve koşul tanımayan, daha sağlıklı, mutlu ve güven dolu bir toplumsal yapıyı oluşturmak, demokrasiyi bütün kurum ve kuralları ile işler bir duruma getirebilmek, dahası **"güçlü devlet - mutlu toplum ülküsüne"** ulaşabilmek için herhalde yapılması gereken öncelikle budur. O nedenle, **Büyük ATATÜRK** bizlere **"gerçekleri konuşmaktan çekinmeyiniz"** sözünü öğütlemiştir; onun için ünlü düşünür **Goethe "konuşulmayan şey tam olarak düşünülemez"** demiştir.

Gerçekleri düşünüp konuşmaktan kaçan ve çekinen bireylerden oluşan bir toplumun doğruları bulamayacağı kuşkusuzdur. Bizce bütün sorun, kimi değerlerle ilgili çağdaş uygulamaları bilemememizden, içimizdeki çelişkilerden kaçmamızdan, gerçeklerin ortaya konmasından ve eleştirilmekten korkmamızdan kaynaklanıyor. Oysa; ilerleyen ve gelişen teknolojinin bizlere sunduğu araçların sağladığı olanaklardan yararlanarak görüyoruz ki; demokrasilerin gelişip yerleştiği toplumlar, bu toplumların içindeki tüm kurum ve kuruluşlar ile bireylerin büyük bir çoğunluğu eleştirilmekten, eksik ve yanlış yaptıklarının ortaya konmasından korkmuyorlar. Kendilerini, toplumları düzeltmek ve yeniden yaratmak için kendi özeleştirilerini, şaşılacak, imrenilecek ve saygı duyulacak biçimde yapıyorlar.

Bu bağlamda kabul etmek gerekir ki; ilerlemeyi sağlayan gerçeklerdir, gerçeklerin ve yanlış olanların ortaya konmasıdır. Ancak eleştiriye açık, sabırlı ve hoşgörülü, özeleştiriyi yapmaya alışkın olan toplumlar çağdaş anlamda ilerleme sağlamışlardır. Gerçeklerin konuşulmasından korkmak ve kaçmak hiç bir ilerlemenin ve olumlu değişimin kaynağı değildir ve olamazda. O; olsa olsa bizi birbirimize yabancılaştırır ve hedefimizden saptırır.

Bir toplumun içerisinde elbette çok değişik yapıda ve düşüncede insanlar olacaktır. Nihayet karşıtların varlığı ve dengesi bir bakıma yüksek kültürün işaretidir. **Tek boyutlu olmak, tek yönlü kalmak ve bizim gibi düşünmeyenlere yaşama hakkı tanımamak ise ilkeliktir, gelişememenin, ilerleyememenin nedenidir.**

Onun için; hem uygarlık, hem hukuk ve hem de hukukun üstünlüğü, özgürce düşünme ve konuşma, demokrasi ve Cumhuriyet bizim için gereklidir. Zira; biri olmadan ötekini yaralamayız, yaratsak da yaşatamayız.

O nedenle, bu kapsamda ifade edip eleştiri konusu yaptığımız ve yapacağımız yönler; demokrasiye ve demokrasinin faziletine, hukuka ve hukukun üstünlüğü ile adalete, bilime, bilimin ve aklın yol göstericiliğine yürekten inanmış bir insanın, umutlu ve iyimser sabırsızlığından ve böyle bir rejimin Türkiye'de tam anlamı ile yerleşip uygulandığını görmek dileğinden kaynaklanmaktadır.

BARIŞ VE HUKUK

Sabırsızlık içerisinde olduğumuz ve hatta kimi zaman umutsuzluğa düştüğümüz bir diğer önemli konu da, gösterilen onca çabaya rağmen dünya genelinde kalıcı bir barış ortamının sağlanamamış olmasıdır.

Öyleki; Birleşmiş Milletlerin "Dünya Barış Yılı" olarak ilan ettiği 1986 yılını da barış çağrıları ile ama dünyanın pek çok yerinde savaşarak geride bıraktık.

Kuşkusuz savaşan bir dünya insanlığın en büyük utancıdır. Bu utançta hiç bir payı olmayan, ama bu utancı da herhalde hiç içine sindiremeyen ülkelerden birisi de TÜRKİYE'dir. Çünkü TÜRKİYE CUMHURİYETİ; dünya ulusları içerisinde her zaman ve her koşulda sürekli ve kalıcı bir barıştan yana tavır koyan, dünden bugüne kurucusu Büyük ATATÜRK'ün "Yurtta Barış, Cihanda Barış" öğüdünden ayrılmayan olumlu ve onurlu bir çizginin izleyicisi olmuştur.

Bu izlemede ulusça esas aldığımız ilke; Yüce ATATÜRK'ün hemen her söylevinde vurguladığı; "Türkiye'nin güvenini erek tutan, hiç bir ulusun

aleyhinde olmayan, sağlıklı bir barıştan yana" olmaktadır.

O nedenle ve yine Sevgili ATATÜRK'ün yol göstermesi ile; Türkiye Cumhuriyeti'nin dış politikası doğrucu ve katkısız olarak, barışın ve sözleşmelerin korunmasından, karşılıklı ilişkilerin genişletilmesinden, karşılıklı hak ve hukuka saygılı olunmasından yanadır".

Türkiye'nin betimlediğimiz bu barışı çizgisindeki içtenliğinden ve kararlılığından hiç bir ülkenin ve devletin kuşkusu olmaması ve buna en başta komşumuz ve müttefikimiz Yunanistan'ın inanması gerekir.

Bu bağlamda komşumuz Yunanistan'ın tutumundan ötürü bir türlü çözüme bağlanamayan Kıbrıs uyuşmazlığının yanı sıra son zamanlarda gündeme yeniden gelen ve Türk - Yunan ilişkilerinde sorun olma özelliğini sürdüren diğer bir olgu da kıta sahanlığı konusudur.

Kuşkusuz bu sorunun; askeri, politik boyutları vardır. Biz, sorunun bu yönlerinin değerlendirilmesini konunun uzmanlarına bırakarak daha ziyade hukuksal yönüne değinmek istiyoruz.

Genelde uzmanların değerlendirme ve tesbitlerine göre kıta sahanlığı kavramı, günümüzdeki anlamı ile 1945 yılında Amerika Birleşik Devletleri Başkanı Truman'ın 28 Aralık 1945 tarihli bildirisini ile ortaya çıkmıştır. Başkan Truman anılan bildirisinde, ABD kıyılarına bitişik olmakla birlikte yine de karasuları dışında kalan deniz alanlarının 200 mile kadar olan kısımlarının, deniz dibini ve toprak altını araştırma ve işletme hakkının kendilerine ait olduğunu, ancak bu durumun üstteki sularda ulaştırma serbestisine engel olmadığını belirtiyordu.

Özellikle Başkan Truman'ın, içeriğine değindiğimiz bildirisini sonrasında konu, diğer devletlerin gündemine girmiş ve böylece karasuları dışında kalan deniz alanlarının paylaşılması konusunda başlatılan mücadele giderek hukuki ve uluslararası bir boyut kazanmıştır.

Devletlerin, birbirlerinin hak ve çıkarlarını hiçe sayarak tek yanlı bildirimlerle geniş deniz alanlarını paylaşmaya kalkışmaları, yarattığı güvensizlik ortamından da öte, barışı tehlikeye düşürmekte ve devletler arasında çeşitli uyuşmazlıkların ortaya çıkmasına neden olmaktadır.

Bu uyuşmazlıklardan bazılarının intikâl ettirildiği Uluslararası Adalet Divanı, örneğin, 1969 tarihli Kuzey Denizi Kıta Sahanlığı Davasına ilişkin kararında; taraflara, uyuşmazlıklarını aralarında yapacakları müzakereler ve anlaşma yoluyla bizzat kendilerinin çözmeleri gerektiğini önermiştir.

Divan, daha sonra, Malta - Libya Kıta Sahanlığı uyuşmazlığını ise kendisi sonuçlandırmıştır. Divanın söz konusu kararında uyguladığı kurala göre : **"Bir Devlete ait adalar, başka bir Devlet ile yapılan kıta sahanlığı sınırlandırmalarında hareket noktası değildir, aksine hareket noktası kıtalardır. Adaların varlığı, kıta sahanlığı sınırlarının çizilmesinde etkili olmayıp, hattın düzeltilmesinin nedeni olabilir."**

Bütün bunlardan sonra Yunanlı meslekdaşlarımızdan; hakça, dostça, karşılıklı yararları, eşitliği ve güvenliği koruyacak biçimde karşılıklı görüşmeler ile sorunu çözmek konusunda kendi yönetimlerini uyarmalarını, hukuka, adalete uygun bir çözüme ulaşılması konusunda yardımcı olmalarını evrensel hukuk ve dünyâ barışı

adına talep ettiğimizi belirtmek isterim.

Saygıdeğer Konuklar,

Sevgili Meslekdaşlarım.

Geçmişten bugüne toplumda en önemli hammadde, toplumdan gelen ve yine topluma giden insandır. Bu nedenle; yaşamın tek ve doğal taşıyıcısı, insan ve onun yapıp bıraktığı eserlerdir. Bu bağlamda bizi tarihe ulaştıran, geçmiş ile bugün arasında iletişim kuran insanın kendisidir, ismini tarih diye koyduğumuz insanoğlunun bu özgeçmişini içerisinde denemediği delilik yoktur.

Yakın tarihlerdeki dünya savaşları ile bugünkü bölgesel çatışmalar, Nazizmin yaptıkları ile çağdaş terörizm olgusu ve yine Ermeniler ile Ülkemizdeki ayrılıkçı güçlerin yurttaşlarımıza, Ulusumuza ve Devletimize yönelik insanlık dışı saldırıları, insanlığın herhalde çağdaş delirmesinin örnekleridir.

Türkiye'ye ve Türklere karşı millî ve tarihi bir kin duyduklarını, kendilerine karşı bir zamanlar Osmanlıların soykırımında bulduklarını ifade ve iddia eden Ermeniler ile bunlara arka çıkıp destek veren devletlere; öncelikle kinin ve millî kinin insan ve toplum yüreğinde taşınamayacak kadar ağır bir yük olduğunu ve bu yüke daha çok kültürün en alt basamağında ve en ilkel biçimi ile rastlanıldığını anımsatmak isteriz.

Dahası; sözde Ermeni katliamı iddiasına arka çıkan ve bu amaçla Ermeni dosyalarını açan devletlerin hukukçularına ve o yerlerdeki meslekdaşlarımıza kendi siyasetlerinin oy hesabı ile açtıkları dosyaların tarih olmadığını, aksine kendi konularına giren âdi cinayetler olduğunu, kendi yönetimlerini bu yönde uyarmalarını ve bu cinayetlerin canilerini gerektiği biçimde cezalandırmayan yargıçların sonunda bu caniler ile arkadaş olacaklarını bilmelerini isteriz.

Ülkemizdeki ayrılıkçı güçlere gelince: **"Türkiye Cumhuriyeti Devleti", ülkesi ve ulusu ile bölünmez bir bütündür. Ülke içerisinde ve dışında hiç bir güç bu bütünlüğü bozabilecek, kökünden sarsabilecek güce sahip değildir. Atatürk Devrim ve ilkeleri'nin oluşturduğu Cumhuriyetin temel felsefesi; bugünün de, geleceğin de tutarlı ve geçerli doğrudur. Bu gerçeği bilmeyenler veya bilmek istemeyenler, bir gün mutlaka yaptıklarının karşılığını ağır biçimde ödeyeceklerdir. Türkiye Cumhuriyeti, Ulu Önder ATATÜRK'ün ve şehitlerinin kanı ile çizdiği millî sınırları içerisinde; devleti ve ulusu ile birlikte, komşularıyla karşılıklı sevgi ve saygıya dayanan, çağdaş tutumuyla sonsuza dek yaşayacaktır, bu böylece bilinmelidir.**

ATATÜRK'ÇÜ DÜŞÜNCE VE LAİKLİK

Bilim; kuşkusuz, yaşamın doruğu değildir; yalnızca insan düşüncesinin ürettiği yüce değerlerden bir tanesidir. Ama yine de düşünce tarihini izleyenler şu gerçeği bilirler ki; bugün aralarına katılmanın çabası ve beklentisi içerisinde olduğumuz batı uygarlığının temeli devlet yönetiminde dinin yerine demokrasi ile bilimin konulmasına, müspet ilme yani akla ve deneysel yöntemlere üstünlük tanınmasına dayanır.

Zira; Batı, özellikle rönesans ve reform hareketleri ile birlikte başardığı aşama sonrasında ilmin, aklın yol göstericiliğinin ağırlığı ile dinin baskıcı etkisini azaltmış, akıl ve ilmi Hıristiyan dogmatizmine karşı güçlü ve bağımsız kılmıştır. Böylece batılı insan,

bir yandan aklın ve ilmin egemenliği, aklın her türlü dogmatik baskıdan kurtulmuşluğu ve deneysel bilimin getirdiği denetlemeye ve seçenekli düşünmeye olanak sağlayan ortam içerisinde en doğru olan yolu bulmuştur.

Türkiye'ye, Türk insanına bu yolu açan ve gösteren kişi ise **ATATÜRK**'tür. **Öyleki; her türlü ilmi, iktidarın kaynağını ve meşruiyetini, sosyal ve ekonomik örgütlemeyi, devletin temel yapısını, kişisel ve ailevi ilişkileri ve bunlardan kaynaklanan sorunların çözümünü özgür düşüncede, müspet ilimde ve akılda değil de; şeriat hükümleri ile dini kurallar arasında aramaya alışmış çağdıő zihniyete ilk darbeyi ATATÜRK ve ATATÜRK TÜRKİYE'Sİ vurmıştır.**

ATATÜRK DEVRİM! adını verdiğimiz bu darbe iledir ki; devletin yapısı ve örgütlenmesi akılcı bir temele oturtulmuş, bu amaçla şer'i hükümler ve Şeriat Mahkemeleri ortadan kaldırılarak Medeni Yasa ve benzeri diğer yasalar yürürlüğe konulmuştur. **İnanç özgürlüğü ile inancın kutsallığı korunarak din ve devlet işleri birbirinden ayrılmış ve ancak böylece laik Cumhuriyet olgusuna ulaşılabilmıştır.**

Türkiye Cumhuriyetinin vazgeçilmez niteliği olan laiklik, toplumca üzerinde en fazla ve duyarlılıkla durmamız ve korumamız gereken temel bir yapıdır. Ondan ödün verilmesi, giderek ondan vazgeçilmesi, yeni arayışlar ve örgütlenmeler ile Atatürk'cü düşünceden uzaklaşılması, Türkiye Cumhuriyeti Devletini yıkmak, Türk Ulusal kimliğini ve kültürünü yozlaştırmak, çağdaş uygarlığa ve demokrasiye hiç ulaşamamak demektir.

Gerçek böyle olmasına karşın ülkemizde dün olduğu gibi bugün de Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin laik yapısına uymayan kimi eylemler, laik toplum ve devlet düzenini ortadan kaldırmayı amaçlayan kimi davranışlar yoktur demek mümkün değildir. Bu eylemleri ve bu davranışları yürütüp yönlendiren unsurlar zaman içerisinde kazandıkları deneyimlerle biçim değiştirmişler fakat özlerini ve amaçlarını korumuşlardır. Olayın, geçmişteki Örneklerinden ve yapısından bir farkı budur. Diğer bir farkı da; bu unsurların azımsanmayacak bir ekonomik güce sahip olmaları, geçmişe oranla dışardan daha fazla destek görmeleridir.

Bu nedenle; laikliğe, çağdaşlaşmaya ve Atatürk'cü düşünceye karşı olan bu unsurlar, sahip oldukları geniş ekonomik olanaklarla, yeni örgütlenme biçimleri ve yöntemleri ile, içeride ve dışarıda kurdukları yeni ittifaklar ve dengeler ile gelecek için gerçekten kaygı duyulacak bir tehlikeli tırmanış içerisindeyler.

Bu konuda, **Büyük Atatürk'ün "Artık Türkiye din ve şeriat oyunlarına sahne olmaktan çok yüksektir. Bu gibi oyuncular var ise kendilerine başka taraflarda sahne arasınlar"** biçimindeki sözlerine güvenip inanmakla birlikte, yine de aydın, laik ve demokratik düşüncedeki güçlerin, Cumhuriyet Hükümeti'nin ve tüm ulusun dikkatli ve tetikte olması gerektiğine işaret etmeyi gerekli ve yararlı gördük.

ADLİ KOLLUK VE CEZA YARGILAMASI

Yıllardır hemen hemen pek çok sağduyulu ve deneyimli hukukçunun, özellikle Yüce Yargıtay'ın değerli ve bilge Başkanlarının, çağdaş hukuk öğretilerinin yapısını inceleyen aydınlarımızın üzerinde ısrarla durdukları, gerçekleşmesini yürekten istedikleri ama buna rağmen bir türlü gerçekleşmeyen, dahası gerçekleşmesi konusunda hiç bir çaba da gösterilmeyen bir **"Adli Kolluk"** kavramı ve kurumu

vardır.

Cumhuriyet savcılarının daha sağlıklı ve rasyonel biçimde görev yapmalarını sağlamak, suçu ve suçluyu tüm kanıtları ile birlikte ve en ivedi biçimde saptayarak yargı önüne çıkartmak gibi işlevleri üstlenecek olan **"Adli Kolluk'un"** kurulması, işaret olunan yararlarının ötesinde bir yargı kararı ile «mahkûm edilene kadar sanık konumunda olan insanlarımıza her anlamda bir güvence sağlayacaktır. Bunun yanı sıra özerk, uzmanlaşmış ve siyasal iktidarlardan bağımsız biçimde görev yapacak olan **"Adli Kolluk'un"** varlığı; mahkemelere daha kolay ve sağlıklı biçimde görev yapma olanağı verecektir.

Dahası, siyasal iktidarın yönlendirmesi ve yönetimi dışında ve doğrudan doğruya Cumhuriyet savcılarına bağlı olarak görev yapacak olan, kendi konusunda yetişmiş, eğitilmiş ve uzmanlaşmış bir **"Adli Kolluk'un"** varlığı; yerli yersiz ileri sürülen, kimi zaman doğru, kimi zaman da bir savunma aracı olarak kullanılan işkence iddialarına karşı alınabilecek en etkin, en yasal ve akılcı önlem olacaktır.

Diğer taraftan, şimdilerde ülkemizde uygulanmakta olan hazırlık soruşturmasının gizliliğine ilişkin ceza yargılaması yönteminden de artık vazgeçmek gerekir. Zira; demokrasinin her alanda uygulanması gereken temel ilkesi, açıklık ve eşitlik. Mevcut uygulama ise; açık olmadığı için, hem demokrasiye ve hem de onu bütünleyen ve besleyen hukukun temel ilkelerine aykırıdır. .

Yasadaki var olan düzenleme gereği gizli yürütülmesi gereken ve o nedenle de gizlilik içerisinde yürütülen hazırlık soruşturmasındaki işlemlerin, çoğu kez Cumhuriyet savcılarının işlerinin yoğunluğu nedeni ile tamamen kolluk kuvvetleri eliyle yapıldığı da dikkate alındığında, sanık konumundaki insanların ne ölçüde yalnız ve güvencesiz olduklarını anlamak, dahası, sistemin yapısındaki toplumsal tehlikeyi gözlemek daha kolay olacaktır.

Bütün bu nedenler ile hazırlık soruşturmasının gizliliğine ilişkin yargılama yönteminden geri dönülmesi ve savcı gibi kamu ve devlet adına görev yapan meslekten iddiacının karşısına, gerek eşitliği ve dengeyi sağlamak ve gerekse **"müdafisiz sanık olmaz"** ilkesine somut anlamda işlerlik kazandırmak için, yine kamu görevi yapan meslekten savunucuların çıkartılması ve böylece suçlama ile birlikte savunma hakkının başlatılması, yani hazırlık soruşturması aşamasından itibaren avukatların da görev yapmak üzere devreye sokulmaları gerekir.

Sözünü ettiğimiz bu değişikliklerin yapılması ile hem ceza yargılama sistemimiz daha demokratik bir yapıya kavuşacak ve hemde bu önerdiğimiz sistem ile birlikte inanıyoruz ki yerli yersiz haklı haksız ileri sürülen işkence suçlamalarına ve adli yanılığın iddialarına bir son verilebilecektir.

TÜRK CEZA YASASINDA YAPILMASI DÜŞÜNÜLEN DEĞİŞİKLİKLER ÜZERİNE

Türk Ceza Yasası'nda yapılması düşünülen ve bu amaçla sürdürülen çalışmalara gelince; oluşturulan komisyon tarafından hazırlanan Türk Ceza Yasası Öntasarısının yerinde ve isabetli bir yaklaşımla kamuoyuna sunulması, peşi sıra yoğun eleştirileri de beraberinde getirmiştir. Öyle sanıyoruz ki, yararı çok büyük olan bu eleştiriler bir süre daha sürecektir ve hatta sürmelidir de. Zira, toplumu ilgilendiren konular üzerinde bir tartışma açılmadan, eleştiri yapılmadan, düşünce ve görüş bildirilmeden toplumdaki kültürel gelişmeyi hızlandırmak, verimliliği artırmak, topluma ve yasa koyucuya ışık

tutmak ve sonuçta toplumsal bir yarar sağlamak olanaksızdır.

Dileğimiz; yasa koyucunun yapılmış ve yapılacak eleştirilerden, sunulmuş ve sunulacak önerilerden yeterince yararlanarak sonuçta ülkemize, insanımıza yaraşır, toplumsal ve ekonomik yapımıza uygun, demokrasiye, hukuka, insan haklarına yakışan ve benzerleri çağdaş ülkelerde uygulanan bir ceza yasasının yürürlüğe konulmasıdır. Artık çağımızda egemen olan ve hatta çağımıza damgasını vuran devlet anlayışı **"hukukun üstünlüğüne hem inanmış ve hem de ona işlerlik kazandırmış, insanın temel hak ve özgürlüklerine saygılı ve ona işlerlik kazandırmış, insanın temel hak ve özgürlüklerine saygılı ve onları koruması altına almış, laik ve demokratik bir yapıyı ve bu yapıya uygun bir örgütlenmeyi"** öngörmektedir.

Öte yandan insan; gelmiş geçmiş bütün zamanların en önemli ve evrensel nitelikteki değeridir. Öyleki, her şey onun için vardır. **Devlet de, yasalar da, yargıçlar da, siyasal yönetimler de insana hizmet etmek, insanı mutlu ve esen kılmak, onun güvenliğini, hakkını, hukukunu, sosyal ve ekonomik refahını ve huzurunu sağlamak ve korumak için vardır.** O nedenle tüm yasalarda ve bu arada gündemdeki yeni ceza yasasında devlet insan ilişkisinin bu boyutunun öncelikle gözönünde tutulması ve çıkış noktasının mutlaka insan olması gerektiği inancındayız. Zira, hangi suçu işlemiş olursa olsunlar suç işlemiş olanlar da insandirlar. Dahası, **suç denilen olgu, insanları cezalandırmak yetkisine sahip olan yargıçlar da dahil olmak üzere hiç kimsenin ve hiçbirimizin uzağında olan bir eylem veya eylemsizlik değildir.**

Bunun yanı sıra, kavramlar ve toplumsal değerler zamanla değişmekte, yasalar ne ölçüde mükemmel olurlarsa olsunlar gelip geçen zaman içerisinde yıpranmaktadır. Buna bağlı olarak suç kavramı ve suç sayılan eylemler de zamanla ve göreceli olarak değişmekte, dün suç sayılan ve cezalandırılan bir eylem, toplumsal değişimin bir başka aşamasında suç sayılmamakta ve cezalandırılmamaktadır. O nedenle yürürlüğe konulacak yeni ceza yasasında suç kavramının bu değişkenliğinin gözetilmesinin zorunlu olduğu düşüncesindeyiz.

Diğer taraftan araştırıldığında, **suç eyleminin altında bir ekonomik nedenin, bir eğitimsizliğin veya eğitime yanlışlığının, bir kültürlerime bozukluğunun veya kültürsüzlüğün ya da ruhsal bir bozukluğun varlığına mutlaka rastlanılacaktır.** Nitekim yapılan istatistikler de bu yönleri ortaya koymaktadır. **O nedenle suçlu insan, suç işlemiş insan, öncelikle eğitime, tedavi edilmeye muhtaçtır.** Bu yön dikkate alındığında cezalandırmada ve infazda uygulanacak yöntemin; acı çektirmek değil, topluma kazandırmak, suç işlemiş insandaki toplumsal ödev bilincini geliştirmek, cezalandırmanın- iyileştirici, eğitici ve öğretici işlevlerini ön plânda tutmak olması gerekir. Dileğimiz ve beklentimiz böyledir ve herhalde yapılması gereken ve doğru olan da budur.

YARGI BAĞIMSIZLIĞI VE YARGIÇ GÜVENCESİ

Kesintisiz 19 yıla yakın bir süre, yargı bağımsızlığının ve yargıç güvencesinin ülkemizde yaşandığı bir süreç geçirdik. Şimdi ise yargı bağımsızlığının ve yargıç güvencesinin biraz daha daraltıldığı bir dönemi yaşıyoruz.

Bu iki dönemi de yaşamış yargıçlar olarak, kazandığımız deneyimlerle sağlıklı bir değerlendirme yapabilme ve doğru bir sonuç çıkarabilme olanağımız vardır

düşüncesindeyiz. Zira, deneysel süreç canlı bir olgudur ve kişiye karşılaştırma yapabilmesi için pek çok ve somut bakış noktası verir.

Kuşkusuz yasalara bağlı, saygılı ve kendilerini yasalara mecbur sayan insanlarız. Ama yine de insanın, kendisini mecbur saydığı yasaların yararına da inanması gerekir. Oysaki her iki dönemi de ardarda yaşamış yargıçlar olarak, yargı bağımsızlığı ve yargıç güvencesi ile ilgili olarak getirilen yeni , sistemin yararlı olmadığını ve gelecekte de bir yarar sağlamayacağını öncelikle ve özellikle vurgulamak isteriz.

Korunması konusunda kendimizi görevli saydığımız ve üzerinde çok duyarlı olduğumuz yargı bağımsızlığı ve yargıç güvencesi ilkeleri ile bağdaşır nitelikte görmediğimiz yön, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'nun oluşum biçimine yöneliktir. Zira, ne kadar yansız olurlarsa olsunlar Kurul'un içerisinde yürütmenin temsilcisi konumunda bulunan Adalet Bakanı ile ona bağlı biçimde görev yapan Bakanlık Müsteşarının görev almaları yargı bağımsızlığı ve yargıç güvencesi ilkeleri ile en azından biçimsel anlamda bağdaşır nitelikte değildir, dahası sakıncalıdır.

Elbette Adalet Bakanı ve Bakanlık Müsteşarı, yargıçlara doğrudan doğruya herhangi bir konuda veya davada müdahale edemez etkili olamaz. Ama yargıçların atanmaları, de netlenmeleri, terfileri ve başka özlük işleri konusunda yetkili ve görevli olan bir Kurul'un içerisinde Adalet Bakanının ve Bakanlık Müsteşarının bulunması yargıçlar üzerinde dolayısı ile siyasal erkin etkili olması sonucunu doğurur ki, bu durumda hem yargıç kendisini ve mesleki geleceğini güvencede görmek ve hem de vatandaşın yargının bağımsızlığına olan güveni ve inancı sarsılır. **Nitekim, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'nun yaptığı Kimi tasarruflar bizim vurguladığımız anlamda bir güven bunalımının varlığını ve bu güven bunalımının giderek yaygınlaştığını göstermektedir.**

Bunların yanı sıra, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'nun kendisine ait bir binasının olmaması nedeniyle kurul toplantılarının Adalet Bakanlığı binasında yapılması, yine Kurul'un kendisine bağlı bir sekreteryanının, özerk bir bütçesinin bulunmaması ve özellikle Kurul üyelerinin aslı görevleri ile ilişkilerinin kesilmemesi, yargıçların denetlenmelerinde görev alan müfettişlerin doğrudan doğruya Adalet Bakanlığı'na bağlı olmaları, yargı bağımsızlığına ve yargıç güvencesine gölge düşüren ve çağdaş düzenlemelere ters düşen başkaca olumsuz yanlardır.

Gerek açıklanan bu yönler, gerekse hiç bir toplumun ve kişinin çağına karşı gelerek kendisini yüceltmeyeceğine olan inancımızla, yargıçların, benimsemedikleri ve de demokratik bulmadıkları için, içlerine sindiremedikleri bu sistemin yanlışlığının kabul edilmesini ve değişmesini istiyoruz. Ve inanıyoruz ki; **"sağlam bir inanç, esnekliği ile sınıdır. Her yücelen gerçek gibi, o da yanlışlarını kabul ettikçe yeşerir."**

Yargı bağımsızlığı ve yargıç güvencesi ile ilgili içten görüş ve düşüncelerimizi böylece dile getirirken, 2592 sayılı Yasa ile Uyuşmazlık Mahkemesi'nin Kuruluş ve İşleyişi Hakkındaki Yasanın 2. maddesinin 6 ve 7. fıkralarında yapılan değişikliklerle; Uyuşmazlık Mahkemesi Üyelerinin, Yüksek Mahkeme Genel Kurullarının gösterecekleri adaylar arasında Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'nca seçilmesinin hiç bir suretle hukuka uygun bulunmadığını ve bu seçimlerin doğrudan Yüksek Mahkemeler Genel Kurullarına bırakılmasını sağlayacak değişikliklerin geciktirilmeden süratle yapılması zorunluğuna inandığımızı belirtmek isteriz.

YASALAR ÜZERİNE

Bir toplumdaki siyasal, ekonomik ve toplumsal rahatsızlıkların tedavi edilmesinde kullanılacak en etkin ve hatta gerekli aracın yasalar olduğunda kuşku yoktur.

Kuşkusuz yasalar, millî iradenin bir ürünü ve bir yaptırım aracıdır. Ama yalnızca bunlardan birisi ya da aynı zamanda her ikisi birden değildir. Teknik tanımı bir yana, en yalın tanımı ile yasa **"toplum ne istiyor, ne bekliyor ve neye gereksinme duyuyor ise odur."**

O nedenle yasa koyucunun; toplumun gereksinimlerini, istek ve beklentilerini gözleyerek, gerekli olan yasaları hazırlayıp yürürlüğe koyması ve bu işlevini sağlıklı biçimde yerine getirmesi gerekir.

Yüce Parlatentonun belirttiğimiz çerçevede, büyük bir duyarlık ve özveri ile bu işlevini yerine getirdiğinden ve getireceğinden hiç bir kuşumuz yoktur.

Üzerinde duyarlı olduğumuz ve de sakıncalı bulduğumuz husus, özellikle son zamanlarda pek çok yasanın, klâsik yasa yapma tekniğine aykırı biçimde yasa hükmündeki kararnamelere başvurularak çıkartılmış olmasıdır..

Hiç kuşkusuz, başvuru bu yol, Anayasal bir yoldur. Sakıncaları bir yana yararları da pek çoktur. Ama yine de bu yöntemle sıkça başvurulması karşısında, bırakalım yasayı bilmemesi özür sayılmayan vatandaşı bir yana uygulayıcılar bile yasaları ve yasal değişiklikleri izleyemez bir duruma düşmektedirler. Ayrıca yasa hükmündeki kararnemelerde olağan nitelikteki yasaların aksine gerekçe olmadığından, görüşmeleri içeren meclis tutanakları bulunmadığından, yargı organları ile diğer hukukçular bu yasaların amacını tesbitte güçlük çekmektedirler.

Diğer taraftan, yürürlüğe konulan bazı yasaların daha çok **"çerçeve yasa"** niteliğinde olduğu, bu yasalarda pek çok yönün yönetmeliklerde düzenleneceğinin öngörüldüğü ve hangi yasaların hangi maddelerinin yürürlükten kaldırıldığının yasalarda belirtilmediği gözlenmekte ve yürürlüğe konulan bir kısım yasaların veya bu yasalarındaki bazı maddelerin çok zaman geçmeden yürürlükten kaldırıldığı görülmektedir. Kanımızca sakıncalı olan bu yönler, yasalarda bulunması gereken devamlılık unsurunu ortadan kaldırmaktadır.

O nedenle, kimi yasaların çıkarılmasında aceleci davranışlardan kaçınılmasını, olanaklar ölçüsünde yasa hükmünde kararnemeler ile yasa çıkarma yoluna başvurulmaması™, çerçeve yasalardan uzak durulmasını, yasalarda yer alması gereken temel kuralların yönetmeliklere bırakılmamasını, yasaların diline ve düzenleme tekniğine özen gösterilmesini yargı adına talep ederiz.

Bunların yanı sıra; Cumhuriyet Yasalarının yeniden gözden geçirilmesinde, artık günümüzde işlevi, anlamı ve yararı kalmamış olan kimi yasaların yürürlükten kaldırılmasında, buna dayalı olarak yasaların yeniden numaralandırılmasında ve böylece mevzuatın derlenip toparlanmasında büyük yarar ve hatta zorunluluk vardır. O nedenle zaman geçirilmeksizin bu doğrultuda başlatılan çalışmaların sonuçlandırılmasını dileriz.

YARGIÇ YETİŞTİRME SİSTEMİ

Bugün için Ülkemizde; asker, doktor, mühendis ve diğer meslek birimlerini yetiştirmek konusunda izlenen, büyük ölçüde oturmuş ve yararları görülmüş eğitim ve öğretim sistemleri vardır. Ama ne yazık ki, günümüzde yargıç yetiştirmek konusunda

uygulanan, çağa uygun, ülke gereksinimlerini karşılayacak sağlıklı bir sistem yoktur.

Gerek bundan kaynaklanan nedenler ile, gerekse yargıçlık mesleğinin son zamanlarda ekonomik aşınmalara da bağlı olarak çekiciliğini yitirmiş olmasından dolayı bir yandan mesleğe nitelikli başvurular azalmış, diğer yandan da meslekten sayıca ve nitelikçe önemli kopmalar olmuş ve çözümler başlamıştır. O nedenle durum gerçekten üzücü ve gelecek için kaygı duyulacak bir noktadadır. Dileğimiz ve beklentimiz konunun ve sorunun çok ciddi biçimde ve ivedilikle ele alınıp çözüme bağlanması doğrultusundadır.

Bu konuda neler yapılabileceği ve ne gibi önlemler alınabileceğini de belirtmek isteriz. Şöyle ki:

- Hukuk Fakültelerinde Adalet Bakanlığı hesabına yatılı öğrenci okutma sistemine geri dönülmesi,
- Şimdilerde sürdürülmekte olan meslek içi eğitimin daha da yaygınlaştırılması,
- Yargıçların davranış bilimleri konusunda eğitilmeleri,
- Teorinin geliştirilip zenginleştirilmesi amacı ile uygulamanın gözlenmesi,
- Uygulamada zaman zaman karşılaşılan teori - pratik yabancılaşmasının önüne geçecek, dahası ayrılmaz bir bütün olan teori ve pratiğin yakınlaşmasını ve bütünleşmesini sağlayacak yeni bir modelin geliştirilmesi,
- Fakülte eğitiminde mesleğe özgü çalışma tekniklerinin öğretilerek, uygulamaya yönelik beceri ve yeteneklerin kazandırılmasına ve geliştirilmesine özen gösterilmesi ile birlikte yabancı dil öğrenimine yer verilmesi,
- Yargıçlık ve avukatlık stajı ayırımının ortadan kaldırılarak, her iki stajın hukuk veya adalet stajı ya da bir başka isim altında bileştirilerek yeniden düzenlenmesi, tüm stajyerlerin staj süreleri içinde; hem yerel mahkemelerde ve Cumhuriyet savcılıklarında ve hem de Yargıtay'da ve avukatlar yanında belli süreler ile staj yapmalarına olanak sağlanması,
- Yargıçların belirli dallarda uzmanlaşmalarına özen gösterilmesi, bu amaçla yeni bir dizge getirilmesi,
- Yargıçların ekonomik sorunlarının mutlaka kendi özel yasaları içerisinde kesin bir çözüme bağlanmasıdır.

ÜST MAHKEMELER SORUNU

Türk Hukuk sisteminin gündeminde çok uzun zamandan beri yer alan, yararlı olacağını savunanların yanı sıra zararlarına da işaret edenlerin az olmadığı "**üst mahkemeler**" konusundaki görüşlerimizi de sunmak isteriz.

Hiç kuşkusuz, bütün dünyadaki işlevi ve işleyiş biçimi, amacı ve yapısı itibarı ile Yargıtay, bir içtihat mahkemesi konumundadır. Ne varki ülkemizde, yerel mahkeme kararlarının denetlendiği üst mahkemelerin olmayışı, Yargıtay'ı giderek bir derece mahkemesi konumuna getirmiş, Yargıtay'ın bu işlevini ve görevini yerine getirebilmesi için artan iş yüküne koşut olarak üye ve daire sayısı her geçen gün artmıştır. Önlem alınmadığı, uzun vadeli bir plânlamaya gidilmediği yalnızca günü ve yılı kurtarma düşüncesi baskın geldiği sürece daha da artacağı kuşkusuzdur. O nedenle Yüce Yargıtay'ı, bugünkü durumundan ve konumundan kurtarmak, gerçek işlevi olan hukuk

yaratmaya ve ülke düzeyinde içtihat birliği sağlamaya ilişkin temel yapısına kavuşturmak için üst mahkemelerin kurulması artık bir zorunluluk halini almıştır.

Ancak, konunun çözümlünün kısa vâdede düşünülmesi ve hemen bu konuda yeni bir düzenlemeye gidilmesi doğru değildir. Zira, zorunlu ve yararlı bir gereksinim olarak öngördüğümüz üst mahkemeler kurumu; herşeyden önce bir altyapı sorunudur ve öncelikle sağlıklı bir altyapının oluşturulmasını gerektirir. Bu yapılmadan Türkiye'nin bilinen bugünkü yapısı,ve koşulları içerisinde böyle bir denemeye girişilmesi hem olanaklı ve hem de doğru değildir.

Şöyle ki; mevcut resmî verilere göre Türkiye'deki **yargıç kadrosu sayısı 4278, Cumhuriyet Savcısı kadrosu ise 2603'tür.** Türkiye'nin nüfusuna, giderek artmakta olan gereksinimlerine göre esasen yetersiz olan bu kadroların büyük bir bölümü de şimdilerde boştur. **Kaldı ki, sorun sadece bir nicelik sorunu değil, aynı zamanda ve belki de daha çok bir nitelik sorunudur.** O nedenle, üst mahkemelerin kurulup işler duruma getirilmesinden önce mutlaka kadro sorununu gerek sayı bazında, gerekse nitelik bazında çözmek gerekir. **Bunun için de önce yargıç yetiştirilmesi konusunda sağlıklı bir modelin ivedilikle sečilmesi, geliştirilmesi ve işler duruma getirilmesi zorunludur.** Dahası bu mahkemelerin görev yapacakları, yargıya yakışır, her türlü çağdaş araç ve gereçle donatılmış yargı binalarının yapılması, yargının ve yargıcın ayrılmaz parçası ve en büyük yardımcısı olan nitelikli, iyi yetişmiş, üstleneceği görevin bilincinde yardımcı personelin de sağlanması gerekir. **Bunlar yapılmadan, soruna makro düzeyde bakılmadan ve konu belirtilen çerçeve içerisinde ve uzun vadede plânlanmadan üst mahkemelerin kurulması yarardan çok zarar getirir ve o zaman şimdi yakındığımız sistemi de arar ve özler bir duruma geliriz.**

YARGININ DİĞER SORUNLARI

Yargının çözüm bekleyen diğer sorunlarını dile getirmeden önce bir konuya değinmeyi bir vefa borcu ve görev bildiğimizi öncelikle belirtmek isteriz.

Şöyle ki; geride kalan günlerde yargının kendilerine iletilen sorunlarını çözmekte çok duyarlı, çok ilgili davranan, özellikle Yüce Yargıtay'ın ve birinci sınıfa ayrılmış değerli yargıç ve Cumhuriyet savcılarının akçalı sorunlarının çözümünde özverili ve çözüm arayıcı yaklaşımlarda bulunan ve çözüm de bulan Cumhuriyet Hükümeti; inanıyoruz ki yargının tüm sorunlarını ve bilhassa henüz birinci sınıfa ayrılma durumuna gelmemiş yargıç ve Cumhuriyet savcılarının akçalı sorunlarını da çözecek güçtedir ve çözecektir. Öyleki; Yargıtay ile olan ilişkilerinde, Yüce Yargıtay'ın kendilerine iletilen tüm sorunlarının çözümünde Sayın Cumhurbaşkanımız başta olmak üzere, Cumhurbaşkanlığı Konseyi'nin Sayın Üyeleri ile Sayın Başbakanımız, Sayın Adalet Bakanımız Sayın Maliye Bakanımız ve Cumhuriyet Hükümeti'nin diğer sayın üyeleri, Devlet Plânlama Teşkilâtı yetkilileri, Ankara Büyükşehir ve Çankaya Belediyesi Sayın başkanları ve diğer kamu görevlileri çok anlayışlı davranmışlardır. Bu anlayışlı, yapıcı, içten, çözüm arayıcı ve bulucu davranışların yargıya olan çok olumlu ilgi ve katkıların devam etmesini dilerken kendilerine Yüce Yargıtay adına en içten teşekkürlerimi sunarım.

Bu bağlamda ifade edeceğimiz ve çözümlmesini beklediğimiz sorunlara gelince :

Yargı; araç, gereç, bina gibi donanımları yönünden yetersiz ve bakımsız bir durumdadır. O nedenle; öncelikle çağdaş ölçülere uygun, yapılan görevin yüceliğine

yakışır adalet binalarının, yurt genelinde başlatılacak bir kampanya ile gerçekleştirilmesi gerek yargıç, gerekse Cumhuriyet savcılarının lojman, büyük kentlerde ulaşım sorunlarının çözümlenmesi, yargı evleri ve dinlenme tesislerinin bir toplumsal gereksinme olarak kabulü ile realize edilmesi gerekmektedir.

Yine yargının en büyük gereksinimi olan kağıt, daktilo vs. gibi gereçler çoğu kez yeterli ölçüde bulunamadığından, işler kimi zaman ivedilikle ve sağlıklı biçimde yürütülememektedir. O nedenle belirtilen bu gereksinimlerin zamanında ve görevi aksatmayacak biçimde sağlanması, duruşmalarda stenoya geçişin planlanması, hafızalı ve elektrikli daktilonun yargının hizmetine sunulması yararlıdır.

Çoklukla, adliye binalarında işi biten dava ve takip dosyaları, mahzen adı verilen, her türlü tehlikeye karşı korumasız depolarda saklanmaktadır. Aranılan ve kimi zaman son derece önemli olan bir dosyanın ya da o dosya içerisindeki bir belgenin bulunması günler almakta ve hatta bazı zamanlar da bulunamamaktadır. O nedenle hem dosyaların korunması ve hem de zaman kaybının önlenmesi için çağdaş tekniğe uygun olarak arşiv uygulaması, mikrofilm veya bilgisayar sistemine geçilmesi gerekmektedir.

Yine her adliye binasında tüm yargıç ve Cumhuriyet savcılarının yararlanmalarına ayrılmış kitaplıkların kurulması, bu kitaplıklarda tüm yayınların toplanması ve bu yerlerde konunun uzmanı olan kişilerin çalıştırılmalarında yarar ve zorunluluk vardır.

Hiç kuşkusuz bütün bu sorunların çözümlenmesi bir ekonomik gücüm varlığını gerektirmektedir. Bu ise herşeyden önce bir kaynak yaratmakla olanaklıdır. Kanımızca yargı bu kaynağı, bir yeni düzenleme getirildiği takdirde kendi içinde ve kolayca bulacaktır. **Bu ise herhalde yargı işlerinden alınan harçların, teminatların ve benzeri diğer gelirlerin yargıya özgülenmesi, bütün bu gelirlerin adalet bankası veya adalet fonu adı altında toplanması ve yargının akçalı sorunlarının çözümünde kullanılması ile mümkün olacaktır.**

Üzerinde önemle durulması gereken bir diğer konu da, adliyelerde görev yapan **"yardımcı personelin"** durumudur. Bu personelin öncelikle, yetiştirilmesine, eğitilmesine özen gösterilmesi ve mesleğin çekiciliğinin sağlanması gerekmektedir. Bugün için yargıç ve Cumhuriyet savcılarının en önemli ve vazgeçilmez yardımcıları konumunda bulunan bu personelin, aylık gelirleri ve diğer nesnel olanakları gereksinimlerini karşılamaktan tamamen uzaktır. Yasa gereği yargıç gibi tarafsız olmaları öngörülen, aynı nedenlere bağlı olarak reddedilebilen, kararda imzasının eksikliği, verilen o kararın bozulmasına neden olan bu görevlilerin akçalı durumlarının iyileştirilmesi, örneğin; fazla mesai ücretlerinin artırılması, keşif ücretlerinin günün koşullarına uygun düzeye getirilmesi, giyim, kuşam, ulaşım, lojman, yan ödeme gibi gereksinimlerinin günün ve ülkenin koşulları ile devletimizin olanaklarına uygun biçimde giderilmesi gerekmektedir.

YARGIYA İLİŞKİN DİLEK VE ÖNERİLER

Yargıda; gerek bizim gözlemlediğimiz, gerekse vatandaşın yakınmalarından saptadığımız bazı aksamalar mevcuttur. Yargının daha sağlıklı bir yapıya kavuşması yönünden sorunları ve çözüm yollarının ortaya getirilmesinde yarar vardır. Şöyle ki; **şimdilerde var olan sulh - asliye ayrımı anlamsız ve yararsız bir bölünme niteliğindedir. Zira, 500.000 TL.lık uyuşmazlıkla 5.000.000 TL.lık**

uyuşmazlık arasında belki nicelik farkı vardır ama nitelik farkı yoktur. Çünkü hak, haktır. O nedenle bu ayrımın ortadan kaldırılması gerekir.

Yargıçların terfilerinde, verdikleri kararlara göre aldıkları notların tek başına bir değerlendirmeye tutulması yanlıştır. Bu uygulama; yargıcı, Yargıtay kararlarına doğrudan bağımlı kalmaya yöneltmekte ve yargıcın yaratıcılık işlevini giderek köreltmektedir. O nedenle yargıçların terfilerine ilişkin mevcut sistemde çağa uygun düzenlemeler yapmanın zamanı gelmiştir kanısındayız.

Yargının bilinen yükünün azalmasında yararı olacağı inancı ile nizasız yargı birimlerinin tek tek saptanmasını ve bu sisteme işlerlik kazandırılmasını öneriyoruz.

Ticaret Mahkemelerinin isim ve işlev olarak korunması ancak tek yargıçla çalışması uygun olacaktır inancındayız. Böylece hem birlikte çalışmanın getirdiği bazı engeller aşılacak ve hem de yargıç tasarrufu sağlanacaktır.

Yine güzel düşünülmüş olmasına karşın son derece kötü biçimde işletilmekte olan ve giderek amacından ve işlevinden sapan adli yardım kurumunun yeni baştan ele alınarak çağdaş bir yapıya kavuşturulması gerekmektedir.

Yeniden düzenlenilmesi ve bir disiplin altına alınması gereken bir diğer konu da, "**bilirkişilik**" kurumudur. Yargıcın uzmanlık alanı dışında kalan konularda görüş bildiren ve o nedenle bir davada adaletin bulunmasında yargıç kadar olmasa bile, yine de etkin bir konumda bulunan bilirkişilik; uygulamada gerek seçilen kişilerin nitelikleri veya niteliksizlikleri, gerekse yargıçlarca çoğu zaman bir ilkesizlik içerisinde tayin ve takdir edilen ücretleri ve yine gerekli gereksiz konularda başvuru bir yöntem olması yönünden bir düzensizlik içerisindedir. O nedenle bilirkişiliğin kurumsallaştırılmasında, resmî bilirkişilik kavramının genişletilip geliştirilmesinde, Barolar ile Adalet Bakanlığı'nın bu konuda diğer kamu kuruluşlarıyla iletişim kurarak eşgüdüm sağlayıcı işlevler üstlenmesinde yarar ve hatta zorunluluk vardır inancındayız.

Diğer yandan, yerel mahkemelerde kanıt toplama işleminin duruşma açılmadan tamamlanması, dava giderleri ile ilgili olarak idari yargıda uygulanmakta olan avans sisteminin adli yargıda da başlatılması ve davanın açılması ile birlikte olası yargı giderlerinin taraflara depo ettirilmesi gibi konularda, usul hukukuna yeni ve bağlayıcı düzenlemeler getirilmesi, davaların daha kısa süre içerisinde çözüme bağlanmasına katkıda bulunacaktır düşüncesindeyiz.

İcra ve iflâs Dairelerinin, özellikle büyük kentlerdeki çalışma biçiminden buralardaki işlerin yürütülmesinden yakınmalar pek çoktur ve yoğunudur. O nedenle, anılan dairelerde görev yapan memurların özenle seçilmeleri, görevlerinde çok sıkı biçimde denetlenmeleri devlete ve yargıya olan güvenin sağlanması ve korunması yönünden önemlidir.

Bu kapsamda disiplin altına alınmasının, yeni baştan düzenlenmesi zorunlu olduğunu saptadığımız diğer bir konu da icra uygulamasındaki "**yedieminlik**" kurumudur. Bu kurum; bugün için, özellikle büyük kentlerde niteliksiz ve çıkarıcı güçlerin tekelinde gibidir.

O nedenle sorunun gündeme alınmasında, tarifelerin günün koşullarına ve yerel özelliklere göre vatandaşa yük olmayacak biçimde belirlenmesinde, saptanacak yeni ilkeler doğrultusunda yapılacak düzenlemeler ile bu kurumun disiplin altına alınmasında yarar olduğu düşüncesindeyiz. .

Saygıdeğer Konuklar,

Sevgili Arkadaşlarım.

Konuşmama son verirken, beni ilgi ve sabırla dinlemek lütfunda bulunan siz seçkin konuklarımıza en içten saygılarımı sunuyor, bana her zaman yürek ve destek veren çalışma arkadaşlarımı, özverili çabaları ile Türk Hukukunun gelişmesine ve ilerlemesine katkıda bulunan değerli yargıç ve Cumhuriyet savcılarımız ile savunma mesleğine gönül vermiş avukat ve meslekdaşlarımı ve fedakâr adalet personelini saygı ile selâmlıyorum.